

TELEGRAFUL ROMÂN

Apară Martia, Jui și Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopale Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Un toast.

Sibiu, 24 August n.

Porțile parlamentului sunt închise și politica magiară e pusă la odihnă. Pentru-că la noi așa e obiceiul, ca politică să se facă numai în parlament și prin parlament.

Pe lângă seceta cea mare, trimisă ca pedepsă asupra țerii, mai suferim deci și de o secetă, pentru noi nu prea simțitoare, în evenimente politice interne, — o calamitate mare însă pentru jurnalistica patriotică magiară, — secetă care are să dureze până la redeschiderea dietei în Octobrie, când toți părinții patriei au să sosescă la Budapesta cu buzunarele pline de soluții politice, și cu gurile și mai pline de duh patriotic, adunat de la țară.

Până atunci binevenit trebuie să le fie însă cercurilor guvernamentale timpul de pauză în politică, pentru-că pot să vadă de lucru și să drăgă din aceea ce îndreptare așteaptă în viața noastră publică. Și mult e de îndreptat, domne, pe toate terenele!...

Binevenită îi este însă și presei magiare ori-ce întemplieră politică, fie cât de neînsemnată, pentru-că în vreme de secetă și firul uscat de earbă are valoare foarte mare.

Ia venit deci bine la socotăla toastul pe care șeful statului major din armata austro-ungară, baronul Beck, l'a rostit în ziua de 18 August n., aniversarea nașterii M. Sale, la banchetul aranjat din acest prilej din partea statului major austro-ungar în Viena.

A fost un banchet la care au luat parte peste șezececi de generali staționați în Viena, în frunte cu arhiducele Leopold Salvator, și la care baronul Beck, șeful statului major, cel mai de încredere om al M. Sale în chestii militare, a ținut să facă onorurile stăpânului casei.

A rostit deci un toast, — întru sănătatea și îndelunga viațuire a M. Sale, — care a primit importanță politică prin faptul, că pare a fi adresat în mod indirect cercurilor politice ma-

giare, și conține convingerea cercurilor înalte militare, că unitatea armatei austro-ungare n'a suferit absolut nici o spărtură în urma luptelor politice din trecutul apropiat inscenate în Ungaria, pentru-că din ele a eșit învingătoare unitatea armatei!

Dacă într-adevăr acesta e convingerea cercurilor înalte militare, apoi trebuie să ne exprimăm nedumeririle față cu sinceritatea și corectitatea unei astfel de convingeri, pentru-că lumea cea altă, mai puțin militară, dar' mai scrupuloasă la cântărirea faptelor date, are cu totul altă convingere, și anume, că unitatea în armata austro-ungară, așa cum o înțelege baronul Beck și cum o înțeleg cercurile înalte militare, a suferit, zeu, foarte mult în luptele din trecutul apropiat, și e pe bună cale de a fi spartă cât mai curând, pentru-că mormântul i-a fost săpat atunci când s'au făcut politicele magiare concesionile de ale căror urmări, cum se vede, nu și-a dat nimeni seamă, și pe cari cercurile înalte militare nici acum nu le prea înțeleg.

Să vedem însă întâiu ce a zis dl baron Beck, șeful statului major din armata austro-ungară, în toastul său? A spus, între altele, următoarele:

„Peste un an greu a trecut earăși Maiestatea Sa, și o grea cercare a fost anul acesta chiar și pentru însași armata noastră, care însă a resistat tuturor tentațiunilor și agitațiilor, și nu s'a clătinat în credințioasă sa împlinire de datorință. Cu mândrie și satisfacție putem să privim îndrăgălați la aceste vremi, pentru-că, slavă Domnului, unitatea, în care reșede forța și puterea, a rămas intactă“.

Cum am spus, presei magiare i-a fost foarte bine venit, pe aceste vremi de secetă politică, toastul acesta, pentru a face mare capital din el, respingând cu patriotică indignare amestecul baronului și militarului Beck în treburi politice, cari nu cad în cercul competenței sale. Și spre lauda ei fie zis, presa guvernamentală se întrece

cu cea din opoziție în a face pe apărătorul punctului de vedere magiar în chestia militară și în a da lecții de bună purtare baronului Beck, șeful statului major în armata austro-ungară.

Pecat însă de atâta eșofare. Pentru-că, vorbă scurtă, aceea ce a spus baronul Beck nu corespunde faptelor date. A fost o simplă sinamăgire. Unitatea armatei n'a rămas intactă, cum se susține, din luptele politice din trecut, ci spărtură mare s'a făcut în ea, în favoarea politicii magiare. Concesiunile făcute Magiarilor sunt de așa natură, în cât trebuie să ducă acolo, unde ei vreau să ajungă, la magiarisarea armatei comune, recrutată din Ungaria. Prin urmare, Magarii n'au nici un motiv să fie supărați, nici pe generalul Beck, nici pe altcineva, ci motiv au să fie mulțumiți cu succesele avute și cu învingerile raportate. Să lase deci cercurile înalte militare să se sinamăgescă cât le place cu unitatea armatei rămasă intactă, o unitate însă, pe care peste 8-10 ani n'are să o mai vadă nimeni, dar' chiar nimeni. Ori apoi fac pe supărații pentru a mai storce și alte concesii?

Se poate! Cel puțin presa vieneză astfel explică lucrul.

Fragmente istorice.

Despre boerii din țera Făgărașului,

de
Non quis, sed quid.
(Fine).

Procesele producționale erau pe cât îndelungate pe atât și costisitoare, și un atare proces început de părinți arare-ori se putea finaliza prin strănepoții lor, — pentru-că trebuia să umble mult pe la arhivele și locurile credibile ale țerii, ca să se procure — dacă se mai găseau — documente vechi, și — în cât acestea nu se mai găseau — trebuiau să facă inquisițiuni — valatașuri — pe lângă ascultarea de sute de martori bătrâni din toate sa-

tele vecine, cari știau ceva din auzitele celor și mai bătrâni; mai departe trebuiau să țină advocați permanenți, cărora trebuiau an de an să le escontezeze munca cu bani, bucate, miei, porci, găini, ouș și celălalte ce mai trebuiau la bucătăria lor, și cari tocmai de aceea nu se grăbiau cu finalizarea procesului, pe care adesea-l lăsau ca zestre fiilor și ginerilor. Așa d. e. procesele producționale ale boerilor din Grid începuse parte îndată după conscrierea fiscalităților din anul 1650, parte în urma revisiunii drepturilor nobilitare din anul 1761 în limba latină și continuate în limba magiară, d'abia se finalisară în anul 1854 la Curtea supremă din Viena, în limba germană.

E de interes istoric și instructiv a cunoște alegațiunile pro et contra, și motivele sentințelor producționale ale boerilor noștri, de aceea vom reproduce câteva specimine într-o documente ce le vom publica în partea IV.

Boerii din ținutul Făgărașului neavând școlile lor naționale, cu puțină excepțiune, nu știau carte, și de aceea după introducerea sedriilor permanente funcționarii acestora și advocații se recrutau mai cu seamă din secuime și din comitatele vecine, cărora boerii mai de frunte își țineau de mare onoare dacă le puteau da în căsătorie fetele lor și moșiile de zestre.

De aceea nu e mirare că boerii, cari concureau cu miile la congregațiunile marcale, nici nu încăpeau în sala de consultare, ci se întorceau noaptea acasă iluminați, fără să știe ce au hotărât domni. De aci a rămas proverbul, că dreptatea e cum o fac domni.

Mulți dintr-o boerii țerii Făgărașului la anul 1762 se incorporară în granița militară, ale căror moșii, munți și regale, prin regimul militar se comasară în administrarea comunală, față de care la repetitele reclamári de abia la anul 1843 se

FOIȘORĂ

Din cronica parochiei gr.-ort. române a Mănăsturului-unguresc.

De Gavriil Hango, preot.
(Urmare).

„Cel întâiu și mai mare főkurator alștii biserică și ecleji au fost Măria Sa Domnu Director Dobra Petru, dela care multă povară și facere de bine au avut sătenii; apoi au urmat fikorator Burca Văsiu, după aceea Burca On și Burca Petre, Goia Flore, Zirbo Chirilă, după aceștia Condor Ioan și Colda Simion.“

„Iară Paroch în a. 1763 când zugrăvit bisereca era popa Ștefan și sfăt era Zirbo Chirilă, și parochul cel dintiu la aciasta biserecă au fost popa Văsiu, tatăl lui popa Ștefan, și el s'au plecat la unație, iară sătenii nevrând a se uni, atunci Ștefan, fecioru lui popa Văsiu au zis cătră săteni, cumcă el nu s'au unit, să-l primască a să face el preot. Deci Eșia i-au făcut cărți și în țara românească au mers de s'au preoțit preot neunit. Inșă după aceea umblând în vizitație vlădica cel

unit Grigorie Maior, popa Ștefan încă s'au unit cu fikoratoru Ioan Colda cu vro 12 gazde, cu Gția sau Calătan O., Calătan Urs, Bădești toți și Ciupești, și au luat bisereca și locu Ecleji și s'au făcut în sat mare în-părechere, că cei mai mulți n'au vrut să fie uniți, și umbla la biserecă în Ola Monastor, și în Ola Bica, și aceia preoți în îngropa, și le slujă cele de lipsă. Paști le da în șură la Popa Savu. Și așa mult ostenindu se și pricindindu-se, au trimis Guvernua investigație, și dacă s'au găsit că uniți sânt puțini, iară neuniți mai mulți au slobozit bisereca să slujască în ea, iară casa popască și locu ecleji să fie alui popa Ștefan.“

„Atuncia neuniții și-au adus preot de la Someșfăldu pe popa Nicolae (robi) pre care pentru că era beutos, după ce le-au slujit 2 ani, iară l'au lăsat; apoi și au adus din Geri Văzarheiu la a. 1787 (ând au răposat în Dmnu) pre popa Ioan Popoviciu, care au preoțit aicia până la anu 1817, când au răposat în Domnu; acesta au fost și protopop acestui protopopiat 26 de ani, și l'au fost lovit guta și neputând slujii, i au venit ajutoriu Cosma Popoviciu, care l'au fost preoțit pe Hădiș, apoi s'au tras în M. Valco și din M. Valco a venit aicia, dar, o durere, de și satul mare

fiind, venit puțnei era ca tata și fiu să trăiască, așa betul preot Cosma era silit a lue a pe la alții; și au preoțit aicia Cosma până la a. 1836 când și dânsul slăbind au dat în-volue lui Ioan Condor să se facă preot și să-l ții; și s'au preoțit Ioan Condor în a. 1837, 10 Ianuarie; după venirea acasă acestui preot nou, ginerele preotului Cosma, anume Văselie Vereș din Agribiciu l'au tras în Agribiciu în primăvara a. 1837 și acolo preste 4 săptămâni au murit. (Aciașta încă să știe, că cu ducerea popi Cosma la Agribiciu toate cele mișcătoare din căsile ecleji le-au dus, câte să află mișcătoare sânt a p. I. Condor, și un p'aten de 30 f. în casa din sus).“

„Iară bine e a înșămă a ceea, că după ce s'au arăduit aicia unație, casa Ecleji și locu popesc l'au ținut uniți până după moartea lui popa Ștefan, iară popa neuniților ședea în casă pe bir; apoi cu mare osteneală și cheltueală și plătind tot ce au ipulit uniții, i au scos afară pe feciorii lui popa Ștefan la a. 1812 și au așezat în casa ecleji pe Ioan Popoviciu; iară oamenii care să unisă au murit, iară fii acestora iară s'au împreunat cu cei neuniți; așa s'au șters unația.“

„Iară despre începerea școlaei aicia și despre întemeierea ei așa au fost și urmat: rân-

dut fiind de la împărăție din partea neuniților Director D. Dimitrie Eustiviciu (corect: Eustatievici) ca acest Director să statornească școale, și cu plată din Coasa împărătească, umblând în vizitație cu aceea rânduială la a. 1785, 22 Mai, au venit și aici, și adunând poporul au întrebat, vreau să aibă școală? Iară oamenii au răspuns, că ei tare ar voi. Deci s'au hotărât și așezat ca să fie aicia școală cu angarie de 50 zlofi răi, cu care au dat îndemn ca și oamenii să aibă o mare răvnă, și mai cu temei să poată sta școala și să capete învățători nu ca numai aia să i fie simbria, că după aceea s'au înștiințat chiar porunca împărății, ca fiește cine încă să plătească de o iarnă pentru un prunc la învățătoru câte o vică de grâu, și lemne de încălțit de ajuns să dia cu toții. Așa în a. 1787 au venit aicia întie Dascăl Nicolae Popoviciu din Topărcia, și în doo erno au adunat școală, adică în a. 1787 și a. 1788, apoi în acel an vrea s'au dus la Patria sa a să preoți.

(Va urma).

Vorbe înțelepte.

Pesimismul e totdeauna semn de apatie și slăbiciune, la individ tot așa ca și la popore și rasse.

ținut o comisiune mixtă, care cercetă actele de îndreptățire a 98 de familii boeresti din granița militară. Dar toate acestea se finalisază de abia cu ocaziunea disolvării graniței în anul 1851, și cu segregarea averei fostilor grănițeri în anul 1862.

În granița militară se introduce mai pretutindenea școle elementare cu limba română și germană, unde tineretul se pregătea mai cu seamă pentru cariera militară.

Dar și aici la posturile de oficiu comandanți erau chemați mai cu seamă străini, și numai în timpurile mai recente se ridică și dintră grănițerii români prin virtutea lor militară până la treapta de generali. În aceste școle s'au procopsit mulți și din statul civil, cari asemenea s'au înălțat până la posturi cardinale.

În urma reformelor celor mari recente ale administrațiunii și justiției, astăzi boerilor din țera Făgărașului, egalizați cu celelalte clase de locuitori, nu li-au mai rămas alte reminiscențe din vechile lor privilegii, de cât votul universal al celor conșcriși în anul 1848 și respective la anul 1867 ad personam până mai trăesc, așa că dintre 4000 boeri alegători conșcriși la anul 1872 astăzi de abia mai sunt jumătate dintră ei.

În compensațiune pentru aceste pierderi ne bucurăm că populațiunea ținutului Făgăraș inclusive cu boerii de acolo, prin înființarea de școle și biserici dotate s'a avântat la o cultură vrednică de laudă și la o stare economică ce li garantează lupta pentru existență.

Dacă după schimbarea totală a trecutului istoric al boerilor din țera Făgărașului ne mai ocupăm cu el, o facem conștii de cântul lui Horatiu:

*Fortes creantur fortibus et bonis,
Est in juvenis est in equis patrum
Virtus.* —

Scăderile poporului nostru.

Disertațiune citită în conferința preoțască din anul acesta a protopresbiteratului Lupșa, de preotul Romul Gomboș.

Singurul povățuitor și binevoitor al poporului nostru a fost totdeauna în trecut preotul, căruia i-a succedat de a susține în popor religiozitatea, din care rezultă bunele lui moravuri și datini străbune. În special parohiile din acest tract (Lupșa), cari au fost până de curând lipsite de ori-ce comunicațiune, au fost cruțate de inovațiuni dăunose și astfel s'a putut întâmpla, că aici s'au păstrat unele obiceiuri antice, pe cari pe alte locuri nu le întâlnim. Că cu aceste deprinderi bune s'au erezit de la părinți și protopărinți și sumedenia de scăderi, cari azi submină bunăstarea și fericirea acestui popor, ori apoi vijile despre cari voui vorbi, le-a adus cu sine coatingerea cu străini în timpul mai recent: cu siguranță nu se poate constata. E fapt însă, că populațiunea de aici, atât moralmente cât și materialmente a dat îndărăt, ba în parte a și scăpat. Care a fost cauza acestei decadențe regretabile, cari au fost motivele nașterii ei, mi-a fost ușor de aflat, mai anevoios lucru mi-a fost însă a afla și mijlocele potrivite pentru îndreptarea și stăruirea acestor scăderi.

1. Răul primordial îl aflăm deja în casa părintescă, unde copilul nu i-se dă atențiunea și creșterea cuvenită. În cele mai multe familii nu s'afli nici o ordine, nici o disciplină. Mama, lipsită de ori-ce învățătură, nu e în stare a sădi în sufletul tinerelor mlađite simțul de curățenie sufletească și trupescă. În dragostea ei maimuțescă caută căi și mijloce a-și reține odorul de la școală, cu care mai înainte îl amenințase.

2. Insași școala noastră populară lasă încă mult de dorit. S'a scris și s'a vorbit atât de mult despre îmbunătățirea școlilor, dar cu toate acestea trebuie să recunoștem, că cele mai multe dintră ele nu sunt puse pe astfel de baze, ca să se ajungă gradul de cultură care poporului i-ar pute fi folos. Este adevărat, că numărul analfabeților devine din an în an mai mic, dar cu jertfirea unui mare principiu. Nu se mai pune adevărat, și nici se

pote pune pond pe cultura inimei, ci numai pe a spiritului, ocupându-se școala mai mult numai cu învățarea de limbi. Mare 'mi este temerea, că din o generațiune astfel crescută ne vom trezi numai cu semidoctii, anarhisti, cu fințe catilinare, cari nu vor cunoște nici o disciplină și nici parola dată de cler nu o vor mai lua în socotință.

3. Una dintră scăderile mai generale la creștinii noștri este ținerea la lucruri învechite și datini stângace. Astfel sunt la noi vr'o trei zile în săptămână în cari pentru nici un preț nu ți-se dă nimic din casă. Am căutat după obârșia acestei stângăcii și am aflat credința deșartă, că din pricina dărei ori vinđării din casă în zile oprite cutărui și cutărui i-ar fi perit vita, nu i ar mai fi ouat găina, etc.

O superstițiune de o asemenea natură este și serbarea nerațională și păgubitoare a unor anumite zile de peste an, ba chiar și de peste săptămână, cari nu sunt impuse de biserică. Într'una nu e bine să torci, într'alta să țeși, într'alta să speli, într'alta să faci în cuptoriu, că una te apără de bôia, alta de foc, alta de trăsnet etc. Zadarnice sunt obiecțiunile preotului și încercarea lui de a capacita lumea despre reaua credință, căci lumea nu crede ce e în carte, ci crede în lucruri deșarte, vorba lui Anton Pan.

4. Și fiind că atâtea zile sunt „legate“, biata femeie e muncită de urfutul cel urgisit. Deci trebuie să se ocupe cu ceva, cu vorbe slabe, cu purtare de minciuni, urmate apoi de sudalme, injurături, batjocuri și bătai, că- rora ea s'et au să le fa judecățile.

5. Astfel se naște mania de a purta procese costisitoare, și judecățile duc poporul la sapă de lemn. A apucat cineva în focul procesului? Nu-l mai poți împede nici o putere, de cât singur propria-i sărăcie; căci până 'și aduce aminte de vorba din bătrâni: „Puneți căciula înainte și te judecă singur“ mintea românu ui cea din urmă a sosit târziu, în urma esecutorului.

6. O altă scădere pentru poporul nostru este și apatia, indiferentismul față de afacerile bisericesti-școlare, va să zică bunurile cele mai mari sufletești. Tăranul geme sub dări grele și în lupta pentru existență nu i restază aproape nici o oră, ca să se bucure de viață, să-și potă înălța privirea la lucruri cari privesc binele comun. Și știm, că omul sărăcit materialmente decade și moralmente și adese-ori e aplecat la toate fărădelegile.

7. Da, e grea viață, dar lupta pentru trai totuși nu e așa de grozavă ca să ajungem la cuțite. Vedem că în această viață grea tot mai sunt parale, ca să facem înmormântări lăcșoase și nunte cu cheturi de câte 2—3 zile, și tot mai găsim cu ce să ne lăsam pe cărciumariu sărăcie de fôme. Nu atât sărăcia, cât mai vârtos netrebnicia provenită din o creștere rea este motivul că atâtea se subtrag de la obligămintele cari le sunt impuse de comunitate. Mai sunt apoi și ômeni cerbicoși, cari în continuu sunt nemulțămți cu stările din comună, în continuu umbă cu plângeri și contorbă, dacă nu împedecă, orice înaintare spre bine.

8. Avem în unele comune și cărturari, cari însă se numără în categoria liber cugețătorilor și cari nu premarg de loc cu esemplu bun parohienilor. Acestia cred a fi făcut din destul datorințelor creștinești dacă de 2—3 ori pe an au cercetat biserica. Omul simplu observă această și imităză pe „domni“.

Necercetarea bisericești e un rău destul de mare. — Unii aruncă vina pe popor că nu e destul de religios, alții pe preoți că nu sunt la înălțimea chiamărei lor. Și unii și alții pot avé dreptate; dar că preoțimea noastră peste tot nu și-ar împlini, după puțință, datorința, nu se poate afirma, și apoi din câte o pată pe o haină albă nu se trage concluzia că haina e neagră. Vor fi și pe te pe haina noastră preoțescă, dar zi cu zi ele se spală și ce e netrebnic se delătură. — Nu preoțimei și nici poporului nu i-se poate imputa deci necercetarea bisericești, ci mai vârtos spiritului timpului în care trăim. Acest veac e prea puțin aplecat spre religiozitate, cu atât mai mult spre materialism. Nepăsarea față de biserică și de credință este o bôla de care nu numai poporul nostru, ci toți creștinii din Europa sufer. Secolul present e de vina, veacul luptei nebane pentru traiul vieții, alergarea după avere. — Când ai să

lupți cu atâtea neajunsuri, când de toate părțile ești strivit către părete, — unde să mai aibă bietul om năcăjit timp și răgaz a se gândi și la suflet? Și totuși, greul vieții nu ni-ar sta pedecă a ne gândi și la ale lui Dzeu, măcar odată pe săptămână, după cum mulți cam de vre-o șapte-ori pe săptămână se cugetă la clondirul cu vin ori cu rachiu.

Se întâmplă une-ori de veți pe la biserică și pe cutare și cutare, venit nu că dór' să se închine și să 'și facă din destul datorințelor creștinești, ci ca să-și arate vestimintele scumpe și frumoase.

9. Neajutorat din fire și necultivând rațional pământul și celelalte ramuri ale economiei, poporul nostru nu e în stare însă a ține pas cu celelalte popore nici pe terenul luxului. În privința acesta mai ales femeile au început a se înstrăina de portul frumos al bunicelor noastre și a îmbrăca niște vestimente mai mult sau mai puțin străine neamului și trecutului nostru, adaugându-se pe lângă o cheltuială nefolositoare și răul că timpul de odinôră petrecut la răsboiu și la tors, azi se trândăvește. De-și acesta strălucire seducătoare la sate nu prea face ispravă, căci pe aici sunt mai puțin banni, totuși: Ana a vâdut pe Stana cu o cărpă de mătăsă. Ana n'are astîmpăr până nu-și cumpără și ea, chiar dacă și ar vinde vițelul ori și-ar pune sufletul zălog, căci dór' ea nu e mai pe jos de cât Stana! Cheltuește ouăle, gălile, laptele și cele de pe lângă casă pe lucruri de nimic, ba unele chiar și pe tutun, care încă e în us la femeile noastre. Ear' Dumineca și în sârbători, după sau chiar și înainte de eșitul din biserică, sub pretext de a se întâlni cu cumetrele, dimpreună sau și fără bărbați, se abat și pe la crișma satului, în care timp băeții și copilele flămânde își caută mamele după masa crișmei, unde ea și la ospete coplii din frageda tinereță fac cunoștință cu afurisitul de alcool, pe care atât mama cât și tata l' închină copilului. Astfel se obișnuiește acesta cu consumarea rachiuului în crișmă, ear' a casă se strică prin o îngăduință nemăsurată față de greșalele lui.

10. Și acum să revin asupra celei mai mari scăderi de care suferă poporul nostru în genere, și care e afurisita de beție. „Unde își face Dzeu biserică, necuratul își zidește o crișmă“, ear' ômeni făă minte trec pe lângă casa lui Dzeu și intră în casa diavolului. Aici rachiuul scotocește punga poporului, îi la haina din spate, îi bagă otravă în stomac și îi face din cap un butoiu cu dogă sparte. În urmă l' aruncă în șanț, ca să ridă satul de el. Dacă omul bețiv nu are bani de che-fuit, să dimite la înșelăciune, la furt și la alte blăstămății, ba chiar și la omor, și nu se odihnește până nu își face zor de bani pe sâma rachiuului.

Beția, după ce a pus mâna pe omul pătimas, chiamă și pe alți sfetnici diavolești întru ajutor, și îi pun bețivului mâna în chieă toți, îi tovarășie. Așa de es. flecăria, neînțelegera, mania, ura, fătăria, violența, înclinarea spre proselitism, împrumutarea și sărăcia. Tot în crișmă se învață și jocul în cărți, care a prisă la mulți dintră ômenii noștri, odată fruntași în comună, băta de cerșitor în mână. Vinarsul a produs de atâtea-ori nimicierea și vrajba familiilor.

La bețiv în ladă nu-i un filer, pe masă nici o coje de pâne, ear' la casa satului dărea e neplatită. Până mai este credit, pocălele pentru beutură se iau împrumut, și cel-ce are întodeuna bani este crișmariu în a cărui mână se rentore earăși.

Poți să 'i tot vorbești bețivului, căci nu te ascultă. Toate sunt vorbe în vânt, căci nefericitul a devenit nesimțitor, nu mai iubește nici coplii, nici soția, nici biserică și școală, ci numai pântecul său nesațios. Tot simțul bun, însușirile nobile au cădut victimă afurisitului de alcool, și în labirintul de neșazuri pune vîrî la toate desfrânarea trupescă, care ajută mai mult la grabnica și totala ruină a poporului incult. Cam li-a fost viață li-e de comun și sfârșitul. Și dacă nu i-a ajuns mórtea pe după garduri, i au ajuns în foc ori în apă, căci „bețivul când tre e pe punte închide ochii și nu vadă apa“.

Contra acestora, și a mai multor viciuri, singurul luptătoriu are să fie preotul. Este acesta o luptă grea și fôrte anevoioasă. Puțini la număr sunt norocoși, cari barem în parte să potă eși învingători dintr'însa. — Delătu-

rarea înșirătelor scăderi devine din zi în zi mai grea. Căci poporul nu mai e cum a fost. Vița lui plină de vicisitudini, contactul lui cu elemente străine de lege și de neam, și neșazurile zilnice l'au schimbat cu totul. Cu duhul blăndețelor, singura noastră armă, nu mai putem ajunge aproape nimic. Ar trebui să luăm refugiu la mijloce drastice, cari însă nu corăspund caracterului unui părinte.

(Va urma.)

De la sate.

Alegere de paroch în Gușterița.

Gușterița, 10 August v.

Duminecă în 8 August v. poporul din comuna Gușterița a avut zi de îndoită sârbătoare, căci pe lângă împlinirea datorinței creștinești de a lua parte la serviciul divin, la care a asistat și venerabilul nostru șet tractual, domnul protopresbiter Ioan Papiu, a mai împlinit un act mare și însemnat, al alegerii păstorului sufletesc, al conducătorului parohiei gr. or. din Gușterița.

Actul alegerii de paroch a decurs astfel:

După împlinirea tuturor formelor domnului protopresbiter tractual comunică sinodului electoral, că la concursul publicat mai în urmă s'a anunțat ca competent absoiventul de teologie Ioan Petrișor, fiul parochului gr. or. din comuna Alțina (tract. Agnita).

Abia s'a rostit numele candidatului și poporul adunat în număr frumos a erupt în „să trăescă“. În unanimitate toți ni-am dat apoi cu plăcere votul pentru candidatul Ioan Petrișor, și întemeiată ne este speranța, că fiitorul nostru păstoriu și conducătoriu, în urma pregătirei frumoase ce o posedă și în urma educației primite în o familie earăși de paroch și păstoriu sufletesc, va fi aceea ce așteptăm noi să fie, un deștept și neobosit apărător al intereselor noastre culturale naționale.

Comuna noastră bisericescă e situată lângă Sibiu, centrul și focariul românismului, și are conlocuitori sași. Ii trebuie deci un harnic și zelos conducătoriu pentru a ne apăra vađa și a ne păso-i cu credință în timpul acesta de grea cercare.

Credem, deci, că votul nostru de încredere, ce i-l'am dat, îl va primi cu bucurie și se va arăta vrednic de el, spre fericirea și bucuria noastră.

Gușterițianul.

Cestiuni școlare.

Convocare.

În sensul § lui 17 din statutele reuniunii învățătorilor români gr. or. de la școlile confesionale din diecesa Caransebeșului, se convocă adunarea generală ordinară a reuniunii la Biserica-Albă pe zilele 29 și 30 August (11 și 12 Septembrie) a. c. pe lângă următorii

Program:

Sedința I.

Duminecă în 29 August (11 Sept.) înainte de amiază.

1. La 9 ore participare la sânta liturgie și chemarea duhului sfânt.
2. La 11 ore deschiderea adunării.
3. Raportul general al comitetului.
4. Alegerea comisiunilor.
5. Tema: „În ce chip își potă câștiga și susține învățătorii autoritatea și respectul în și afară de școală?“. Referent: Mihail G. Crăciun.

Sedința II.

Aceeași zi după amiază

6. Tema: „În ce măsură potă contribui casa părintescă la educațiunea școlară?“. Referent: Petru Bandu.

Sedința III.

Luni în 30 August (12 Sept.) înainte de amiază.

7. Raportele comisiunilor esmise în ședința primă.
8. Defigerea locului pentru proxima adunare generală.
9. Propuneri.
10. Alegerea funcționarilor și a comitetului reuniunii pe anul 1904/5.
11. Dispozițiuni pentru verificarea protocolului.
12. Încheierea adunării generale.

Din ședința comitetului Reuniunii ținute în Lugoj la 25 Iulie (7 August) 1904.

Traian Hențu
vicepresident

Ioan Marcu
notariu I.

NOUTĂȚI

Avansări. Din academia militară teresiana de la Wiener-Neustadt au ieșit ca sublocotenenți cu ziua 18 August n. următorii absolvenți români: Iosif cavalier de Iacobici (fiul dlui colonel de Iacobici) împărțit la regimentul 2 de infanterie (a fost al doilea, dintre 91) și Leo Cimpoa de Serova, împărțit la reg. 65 de infant. Ear' din academia tehnică militară: Ilie Căna, la reg. 5 de artilerie de corp, Coriolan Bardosy, la reg. de art. div. numărul 34, și Traian Smeu, la batalionul de pionieri numărul 12. Toți ca sublocotenenți.

Despărțământul Cohalm al „Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român” ține adunare generală în 15/28 August (Sfânta Maria) în hotelul „Sore” din Cohalm, la orele 2 d. a. Convocarea o vom publica în numărul viitor, sosindu-ne pentru numărul acesta prea târziu.

Universitate în Alba-Iulia. Unele ziare vestesc că la episcopatul r. catolic din Alba-Iulia a sosit deja concesiunea preafaltă pentru înființarea unei universități r. catolice în Alba Iulia și că în curând se vor începe lucrările de clădire. Mijloacele pentru susținerea universității le dă în cea mai mare parte fundațiunea fostului episcop Fogarassy, care testase „statului r. cat. ardelean” (erdélyi r. kath. status) 100.000 de florini pentru înființarea universității. Fundațiunea aceasta în rest timp a crescut peste un milion.

Pentru biserică. Încă în primăvara anului acestuia am apelat la bunul simț al credincioșilor mei parochieni aflați în America, pentru ca din micul lor câștig ce prin greua lor muncă îl agonisesc, să împartă cât de puțin și pe sâma sfintei noastre biserici gr. ort. din Vorumloc. Drept răspuns, la 6 August a. c. am primit și anume: de la Ioan Teleu, 3 taleri, Vasile Mohan, 3 t. 25 cenți, Miron Colega, 2 t. 80 cenți, Ioan Muntean, 2 t. 80 cenți și Alexa Hentea, 2 t. 80 cenți, care la oaltă dau suma de 14 taleri și 65 cenți (70 corone), pentru care jertfă adusă pe altariul Domnului, subscrierul exprimă mulțumiri în numele poporului adânc simțita mulțumită generală. Vorumloc, 10 August 1904. Elie Terschilă paroch ort.

† **Ioan Făgărășianu**, paroch emeritat gr. or., a decedat Luni în 9/22 August 1904 la orele 6 a. m. în etate de 75 ani și în anul al 55-lea al preoției, împărțită fiind cu sfintele taine, în Drăguș. Osemintele adormitului în Domnul au fost depuse spre vecinică odihnă în cimitirul bisericii gr. or. din Drăguș astăzi, Mercuri, în 11/24 August la 11 ore a. m. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată.

Din Fornadia ni-se scriu următoarele: „În părțile noastre încă a ajuns bătaia lui Dumnezeu, din cauza secetei ne mai pomenite, și nu auzi de cât numai plângere și tânguire. Drept aceea preotul nostru Petru Câmpean, îngrijat de soarta poporului, ni-a făcut o frumoasă mângâiere sufletească, căci Joi în 5 August v. de-și zi de lucru, a adunat preoții din vecini, și a ținut sfântă liturgie, cu mare pompă cum în parochia noastră nu a mai fost până acum. S'a făcut rugăciune evlavioasă pentru ploie. După finirea sfintei liturgii preotul nostru a ținut poporului din ușa altariului o frumoasă predică ocazională, combătând relele înconabate în popor, precum: lenea, beția, luxul, înjăturile și concubinatele, și îndemnându-i pe toți la încredere în mila lui Dumnezeu, la păzirea poruncilor dumnezeiești și bisericești, căci numai atunci va fi primită rugăciunea, și și va întorcel Dumnezeu mânia cea cu dreptate pornită în contra noastră. După finirea predicii am ieșit toți cu procesiune la hotar, unde s'a făcut sfântă apa și sfântul Maslu, cu mare solemnitate. Încheierea sfintelor rugăciuni a urmat abia la 2 ore după amiază. Laudă se cuvine și frunțășilor noștri Ioan Përva, Petru Tudor și Maria Hențiu, cari au pregătit atât pentru preoții slujitori, cât și pentru cântăreți, un prânz ales din bucate de post. La masă încă s'au ținut din partea preotului nostru vorbiri religioase, și s'au cântat cântări potrivite bisericești. Cu acestea s'au sfârșit aceste religioase festivități, ear' noi poporul ne-am depărtat mulțumiți și dând laudă lui Dumnezeu, și mulțumită păstorilor noștri sufletești. În numele poporului din Fornadia: Nicolae Hențiu epitrop I.”

Alegerea de la Pecica. Alegătorii români din cercul electoral Pecica, comitatul Arad, și-au pus candidat național, în persoana dlui Dr. George Popa, fost pretor în comitatul Aradului, pentru a l' tr mite la dietă în locul deputatului decedat Várhelyi. Alegerea e pusă pe 26 August n.

Incendii cu morțe de oameni. În Peștera (comună mică în Bihor) s'a aprins poata economului Lica Mitru, pe când se aflau în poată cele două vacu: întregă averea bietului om. A intrat în poată împreună cu soția sa, ca să scotească vacile, cari însă spărate de bobote nu puteau să iasă pe ușă. În timp ce ambii se trudiau să le scotească, coperișul poștii s'a prăbășit, acoperind cu jaratec și flăcări întregă poata. Când au sosit sătenii la stins au aflat în cenușa cadavrele vacilor și a lui Lica, arse scum. Femeia a scăpat de năpastă, fiindcă în clipa aceea eșise să cheme ajutoriu.

Un alt incendiu ajutoș a fost Duminecă în orașul Lodz (lângă granița rusă de către Posen), în care 22 pompieri și-au aflat morțea în flăcări și foarte mulți inși, pompieri și persoane private, s'au ales cu arsuri foarte grave.

Anglia nu ertă. Pe 21 Septembrie st. n. e fixata ziua pentru încoronarea regelui Petru I. Carageorgevici al Sârbiei, în care scop e și statorit deja programul festivităților. Cum se știe însă, regele Petru a ajuns pe tron în urma asasinării regelui Alexandru Obrenovici și a reginei Draga, și totă lumea știa că asasinarea s'a făcut prin omenii lui Petru Carageorgevici și că după ocuparea tronului Petru Carageorgevici nu numai nu a pedepsit pe asasini, dar i-a remunerat chiar, parte lăsându-i în posturile avute, parte avansându-i la posturi mai înalte. Faptul acesta produsese mare resna la curțile europene, cari toate și au rechemat pe reprezentanții diplomați de la curtea din Belgrad, pretențând delaturarea asasinilor din posturile în cari aveau să vină în atingere cu reprezentanții curților străine. Ut aliquid fecisse videatur, regele Petru a făcut unele schimbări, depărțând pe unii din jurul curții, dar prin avansare la alte posturi, ear' pentru unii scusându-se în scris la Domnitori (de pildă la Tarul Rusiei). Astfel pe încetul a esoperat la curțile europene retrimiteria reprezentanților diplomați, afară de Anglia. Guvernul englez încă nici acum nu a reîntrat în relațiuni diplomatice cu Sârbia. Acum în preajma serbărilor de încoronare regele Petru a trimis la Londra pe Simici, șef de secție în ministerul de externe, cu misiunea, ca să esopereze la guvernul englez să-și retrimită reprezentantul diplomatic pe lângă curtea din Belgrad. I-a răspuns însă, că până când uoigași părechi regale nu vor fi definitiv delaturăți de la curte și scoși din posturile decizătoare, Anglia nu stă de vorbă cu Sârbia.

Petrecere în Reșinari. Petrecere de vară aranjeza tinerimea studioasă din Reșinari în 28 August st. n. în hotelul N. Vidighin din Reșinari. Începutul la 7 ore seara. Prețul de intrare de persoană 80 fileri, de familie 2 cor. Venitul curat este destinat în favorul bibliotecii „tinerimei studioase”. Invitări speciale nu se fac.

Să nu se rōge pentru regele! Regina Elena, soția regelui Victor Emmanuil III. al Italiei, e în așteptarea unui eveniment familial, pe care nu numai familia domnitoare, ci țera întregă l' așteaptă cu mare dor, în speranța că nou-născutul va fi fecior și astfel țera și capătă moștenitoriu, copiii de până acum ai regelui fiind toți de parte femească. De sine înțelese, că în speranța nașterii unui moștenitoriu se fac deja mari pregătiri pentru serbarea evenimentului. Scaunul papal încă se mișcă deja — contra „usurpatorului”. Cum vestesc adăcă zările italiene, papa a trimis circulariu preoției din Italia, în care dispune, că în cas că noul-născutul va fi fecior și se va da titlul „prinț de Roma”, preoției să denege cooperarea la serbările religioase (serviciu divin) cari vor fi a se aranja din prilejul nașterii moștenitorului și nici să participe la festivitățile mirenești. Ear' în bisericile cari stau sub patronatul orașelor respective (în cari plebanul e datoriu să țină serviciu, ori vrea papa, ori nu), în decursul serviciului să nu rostescă ectenile și rugăciunile „pro rege” (pentru Domnitoriu). — În adevăr, mare și multă răbdare trebuie să aibă casa domnitoare a Italiei și guvernele țerii, spre a pute să lase fără retorsiuni apăsări și agitări contra regalității, cum e și acesta.

Serbătore mare în Turcia. În 31 August se împlinesc 28 ani de când sultanul Abdul Hamid II. a ocupat tronul, după detronarea fratelui său Murad V. (care trăiește încă și acum, în închisore). Serbări acestui aniversal sultanul voeste să-și dea deosebită însemnată prin faptul, că tot-atunci se va face inaugurarea liniei ferate Damas-Mecca, lungă de 450 kilometri. Sultanul va fi reprezentat la inaugurare prin o delegațiune extraordinară. Cum e informat „Frankfurter Zeitung”, guvernul Germaniei încă și va trimite reprezentant la actul inaugurării.

O clădire monumentală în București. Septemăna trecută s'a început în București zidirea palatului destinat pentru muzeul de istoria naturală. Edificiul va consta din două părți: partea centrală, cu subsol, parter și etagiu, și partea secundară, cu două flancuri cu câte două etagiuiri. Salele de muzeu vor avea suprafață de 1200 metri, ear' cele de studiu și de colecțiuni științifice 3000 de metri pătrați. În subsol se va instala un acuarium pentru pești de riuri și unul pentru pești de mare. Spesele clădirii sunt preliminate cu 350.000 de corone.

Din primejdiile scaldării în rîu. Trei fete din Timca, în etate de câte cincisprezece ani, în una din zilele trecute au mers să se scalde în Criș. În cursul scaldării au ajuns însă într-o vâltore, de unde n'au mai putut eși. La țipetele lor țeranul I. Csipkés a mers să le dea ajutoriu, dar numai pe una a putut scote la mal. Celelalte două (Iulia Orban și Iulia Lazurean) s'au înecat.

Di Kéri și di Kramer. „Magyar Szó” dto 18 August vestește că comerciantul Kramer Lipót din Budapesta, tatăl lui Kéri Pál, colaborator la numitul ziaru, a răposat Marți, în etate de 56 ani. Tatăl e adăcă Kramer, ear' fiul e Kéri, bat'o pârdașnica — magiarisare de nume!

Cine mē pōte mântul de chinuțoreu astmă și reumatism? La întrebarea aceasta a putut până acum numai dl Albert Müller în Budapesta V. Vadasz-utza 42/V cu succes răspunde, căci e de necredut cât de departe a ajuns cu crucea electro-magnetice R. B. nr. 86,967, și scrisorile de recunoștință ce îi vin, sunt într'adevăr mișcătoare. Așa scrie un anumit domn Ioan Feit din Biserica-Albă de Anul-nou: Stimatle dl Müller! Prind pēna ca sē-mi exprim cele mai sincere felicitări și cea mai adăncă mulțumită pentru crucea duplică electro-magnetică R. B. nr. 86,967, pentru-că ea m'a mântuit de durerile reumatismului ce le-am purtat 5 ani. Un an întreg am stat tot înfășiat și nu m'am putut mișca, acum însă sunt totă ziua pe afară. Cu stimă Ioan Feit.

De la direcțiunea școlilor medii gr.-or. rom. din Brașov.

— Înștiințare pentru noul an școlar. — Anul școlar 1904—1905 se va începe în 1 Septembrie 1904 st. v. adăcă în 14 Sept. st. n. Părinții cari doresc a-și da copiii la aceste școle, sunt poțiuți a se presenta cu fiii sau cu fiicele lor în cancelaria direcțiunilor respective în zilele de 1, 2 și 3 Septembrie v., adăcă 14, 15 și 16 Septembrie st. n., pentru înmatriculare. — Școlarii cari se înmatriculează pentru prima-dată la școlele noastre medii, vor aduce testimoniu școlar, estras de botez și certificat de revaccinare. Testimoniu școlar de pe clasa precedentă au să-l presinte toți școlarii cari vin a se înmatricula, așadar și școlarii cari au absolvat clasa precedentă la școlele noastre. În 30, 31 August și în 1 Sept. v. de la 8—12 ore a. m. și de la 3—5 ore p. m. se vor ține esamenale sipleatorii și de emendare. Cei-ce s'ar presenta mai târziu, au să petiționeze la direcțiune, dovedind cu atestat valabil cauza întârzierii.

Toți școlarii cari intră în prima gimnasială sau în I reală, pot fi supuși unui esamen de primire conform normativelor esistente. Esamenul de primire se va ține în 31 August v., 1 și 2 Septembrie v.

Notă. — Școlarii cari vin de la un institut unde în gimnasiul superior nu au învățat limba grecoască, au să fie supuși unui esamen de primire din limba grecoască.

Didactrul în gimnasiul inferior și școla reală este de 24 corone pe an, ear' în gimna-

siul superior (cl. V.—VIII.) de 40 cor. p an. — Cei înmatriculați pentru prima-dată mai plătesc odată pentru totdeauna o taxă de primire de 8 corone. Școlarii neromâni plătesc didactrul, taxa de primire și taxa pentru fondul de pensune dublu. Taxa pentru fondul de pensune este în gimnasiul superior 10 cor., ear' în gimnasiul inferior și școla reală de 6 cor. (cei scutiți de didactru plătesc 1/2 din această taxă): taxa de testimoniu și de anuar e de 3 cor. (cei scutiți de didactru plătesc numai 2 cor.); ear' taxa de bibliotecă este în clasele inferioare 60 fileri, în cele superioare 1 corină. (Taxa de membru la societatea de lectură a studenților este pentru cl. V. și VI. gimn. 1 cor., pentru cl. VII. și VIII. gimn. 2 cor.) Didactrul se pōte plăti în 2 rate semestrale: 1/2 la înscriere, ear' 1/2 la începutul semestrului II., dar' celelalte taxe se plătesc deodată și întregi cu ccasiunea înscrierilor.

Școlarii cari vor să fie scutiți de didactru trebuie să-și înainteze petițiunile lor la mâna dlor profesori de clasă respectivi până în 30 Septembrie st. v.

1. Indreptățiți a petiționa sunt acei școlari săraci, cari au moralitate bună și nota generală din studii foarte bine sau bine.

Cu nota suficient pot fi scutiți numai acei elevi, cari sunt din Brașov și cercetază clasa I. și II. gimn. sau reală.

2. La petițiune se aclude atestatul de paupertate al oficiului comunal, vidimat și de parochul local.

3. Cei-ce vin de la alte școle au să accludă și testimoniu de clasă ultim.

ECONOMIE.

Premii pentru cai de prăsilă.

Comisia pentru prăsilă a comitatului Sibiu — după cum s'a fost anunțat și în „Tel. Rom.” — aranjează Luni în 12 Septembrie st. n. la ora 8 a. m. în țergul de cai cel vechiu din Sibiu o premiare pentru cai de prăsilă, la care va împărți premii în bani și diplome de laudă.

Premii în bani se vor împărți în valoare de 630 cor. și anume: 7 premii cu sume de la 20—70 cor. pentru iepe cu mânze bine lăptate; 6 premii cu sume de la 20—50 cor. pentru mânze de 3 ani; apoi pentru mânzi nejugăniți și mânze sub 3 ani: 1 premiu de 40 cor.; pentru mânz de 2 ani un premiu de 30 cor.; pentru o mânză de 2 ani 1 premiu de 30 cor. și pentru câte un mânz și mânză de câte un an, câte un premiu de 20 cor.

Diplome se împart cultivătorilor aparinători la ori-care clasă, în proporțiune cu calitatea calului, și anume: diplomă clasa I, de aur, diplomă clasa II-a, de argint, și diplomă clasa III-a, de bronz.

Vârsta iepelor admise e 4—9 ani. Se recere, ca materialul prezentat să fie bine nutrit, sănătos, puternic și apt de prăsilă și să fie dus în țerg în ziua amintită într-o ora 6—1/8 dimineța. Tacsă pentru loc nu se plătește. Transportarea încoci și încola a vitelor se face pe cheltuală și risicul proprietariului. Despre fie-care cap de vită proprietariul trebuie să aibă ședulă de vite, cum și un atestat comunal, care să dovedească, că e stăpânul vitei de cel puțin 6 luni, cum și ședula de mănzt. Proprietarii au să fie locuitori din comitatul Sibiu.

Indemnăm pe proprietarii noștri de cai să nu întârzie a lua parte la această premiare, de la care nu numai folos moral, ci și material pot avé. Sibiu, 13 August 1904.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

În absența presidentului:

Romul Simu
membru în comitet.

Vic. Tordășianu
secretariu.

Posta redacției.

Dlui I. S. în Ciugudin. Nu putem să-i facem loc de cât peste vre-o lună-două. Puțină răbdare deci.

Sirolin

Este recomandat de cei mai distinși pofesori și medici ca remediu eminent contra:

ca bronchită acută, tusă convulsivă, lăturéză tusa și flegma, și face să înceteze asudorea de nopte. În urma gustului și mirosului seu placut se ia cu plăcere și de copii. Se capătă în farmacia cu 4 cor. sticla. Cumpărătorul să fie atent, ca fie-care sticlă să fie provădută cu firma următoare:

F. Hoffmann-La Roche & Co., fabrică chimică, Basel (Elveția).

morburilor de plumâni, afecțiunilor organelor de respirare, mai ales este recomandat convalenșilor după influență.

Promovéză apetitul și face să crească greutatea corpului, de creșcă greutatea corpului, de creșcă greutatea corpului, de creșcă greutatea corpului. Se capătă în farmacia cu 4 cor. sticla. Cumpărătorul să fie atent, ca fie-care sticlă să fie provădută cu firma următoare:

(216) 4—52

Szebenvármegye alispánjától.

8586 1904. I. sz.

(243) 1—1

Pályázat.

Szebenvármegyében ujonnan szervezett és évi 2000 korona fizetéssel és 490 korona lakbérrel javadalmazott, a X. fizetési osztály 5. fokozatába sorozott vármegyei **irodatiszti állásra**, valamint az ennek betöltésével esetleg megüresedő **irnoki állásokra** pályázat hirdettetik. Felhívtnak pályázni óhajtok, hogy az 1883. évi I. t. c. 19 §-ában előírt minősítést, valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket a vármegye főispánjához címezve, a vármegye alispánjához a 125000/1902 B. M. számú vármegyei ügyviteli szabályzat 4. §-ában előírt módon f. évi szeptember hó 24-ig nyújtsák be.

Nagyszeben, 1904. évi augusztus hó 22-én.

Alispán h.

Stroia

várm. főjegyző.

Szebenvármegye alispánjától.

ad 8280 1904. II.

(244) 1—1

Pályázati hirdetmény.

A Szebenvármegyében Nagydísnód székhelyvel ujonnan rendszeresített nagydísnódi járás életbeléptetése alkalmából a következő állások foglalkoztatásához:

1. **A nagydísnódi járási főszolgabíró állás**, a mely javadalmazva van a VIII. fizetési osztály szerinti illetményekkel és az 1904. évi X. t. c. szerinti illetményekkel javadalmazott egyéb tisztviselői állások. Minősítés az 1885. évi I. t. c. 3. §-a szerint.

2. **A nagydísnódi járási orvosi állás**, a X. fizetési osztály szerinti illetményekkel. — Minősítés az 1883. évi I. t. c. 9. §-a és a 80099/1893 számú belügyministeri szabályrendelet szerint.

3. **A nagydísnódi járási irnoki állás** illetőleg, ha ez áthelyezés útján történik be, egy más járás irnoki állása, a XI. fizetési osztály szerinti illetményekkel. Minősítés az 1883. évi I. t. c. 19. §-a szerint. — Igazolvánnyal ellátot katonasági altisztek előnyben részesülnek.

4. **Egy járási hivatszolgai állás**, a hivatszolgai IV. fokozat szerint illetményekkel és 94 k. 74 f. évenkénti ruhaátalány. Minősítés: a magyar nyelvnek szóval és írásban, a német és román nyelvnek legalább is szóval bírása.

Ezen állásokra ezen pályázatot hirdetőn, pályázni óhajók felhívtnak, hogy a lenteltak szerinti felszerelt pályázati kérvényeiket Szebenvármegye alispánjához, és pedig az 1—3 alatt felsorolt állásokra pályázók a vármegye főispánjához a 4. alatt felsorolt hivatszolgai állásra pályázók pedig a vármegye alispánjához címezve, a 125000/1902 B. m. számú vármegyei ügyviteli szabályzat 4. §-ában előírt módon 1904. évi szeptember hó 26-ig annál bizonyosabban nyújtsák be, mivel később benyújtott folyamodványok nem lesznek figyelembe vehetők.

A pályázati kérvények oly pályázók által a kik még végleges vármegyei vagy állami szolgálatban nem állanak a minősítést igazoló okmányokon kívül még az erkölcsi előéletüket és eddigi alkalmaztatásukat igazoló hatósági és az ép test alkutakat és kifogástalan egészségi állapotukat igazoló tisztí orvosi bizonyítvánnyal is felszerelődők.

Nagyszeben, 1904. évi augusztus hó 22-én.

Alispán h.

Stroia

várm. főjegyző.

Nr. 506 1904.

(240) 2—3

Concurs

Conform ordinului preaven. consistoriu arhidiecezan dto 22 Iunie a. c. nr. 6046 bis. se escrie prin acesta concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” pentru întregirea următoarelor parohii vacante din protopresbiteratul Hunedórei, și anume:

1. **Baia lui craiu** cu filiile Cerna și Toplița.

2. **Hașdeu** cu filiile Cernișoara, Florești și Goleș.

3. **Ruda** cu filiile Plop, Poenița voinei și Vătaru.

Emolumentele împreunate cu aceste parohii de a III-a clasă sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi de parohii să și așternă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la termenul sus indicat, având a se prezenta în vre o Duminecă sau sâmbătă în biserica spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Hunedóra, la 31 Iulie 1904.
Oficiul protopresbiteral gr. or. Hunedóra, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Avram P. Pecurariu
protopresbiter.

Redactor responsabil Teodor V. Pacatian.

[237] 3—3

Concurs

In cancelaria subscrisului cu ziua de 25 n. c. pôte afla ocupațiune un **adjunct notarial** cu cualificațiune recerută pe lângă condițiunile următoare:

1. Plată lunară 30 cor.

2. 25% din venitele private, ce le va lucra.

3. Locuință și vipt.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți să mi comunice starea, etatea și cualificațiunea.

Zlatna, 15 August n. 1904.

Iuliu Albini
notariu cercual.

Nr. 494 1904

[242] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea a două posturi de **învătători** la școala confesională gr. or. din **Apoldul-mic**, protopresbiteratul Mercurea, se escrie concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: câte 600 cor. salariu și 60 cor. relut de cuartir, grădină și lemne, ce se plătesc din repartițiune de la popor în rate lunare anticipative.

Dreptul la primul cuincuenal se compută numai după cinci ani de serviciu neîntrerupt la școala din loc, de la alegerea lor definitivă.

De la învățătorii, cari vor fi instituiți la aceste posturi se cere să ocupe și locul de cantor, și ca atari când nu sunt ocupați cu școala, adevă în Dumineci și sâmbători, sunt datorii a conduce regulat și cântările din strană.

Concurenții vor avé a și așterne suplicile lor concursuale instruite în sensul normelor din vigoare la oficiul protopresbiteral în termenul deschis, având concurenții a se prezenta înainte de alege în vre o Duminecă sau sâmbătă în biserica din comuna respectivă spre a și arăta desteritatea în cântările bisericești și tipic.

Apoldul-mic, la 1 August 1904.

Comitetul parohial:

Dumitru Orestean
presidentul com. parohial.

Ioan Preda
notariu.

Văduț!

Avram S. Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 53 1904.

[239] 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a **Căineul de jos**, tractul Deva, se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a și subșterne cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, având a se prezenta în vre o Duminecă sau sâmbătă în biserica spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al tractului Deva, în conțelegere cu comitetul parohial.

Deva, 28 Iulie 1904.

George Romanul
protopresbiter.

Sbór'al nopții negru flutur...

de M. Eminescu. — Romantă pentru voce și pian de A. Bena. Prețul cor. 1.50, porto 10 fl. Se capătă la Librăria archid.

* T. Popovici *

12 CÂNTECE DE ȘCOLĂ

pentru 2 și 3 voci

CUPRINSUL:

Caetul I, pentru 2 și 3 voci egale: 1. Rugăciune. 2. Cântec de primăvară. 3. Codrule frate de cruce. 4. Carul cu boi. 5. Ziua a apus. 6. Fetele casnice. 7. Tiganca. 8. Sunt fecior sdrăven. 9. Eu mă duc codrul rămane. 10. Imn occasional. 11. Patru păstori. 12. Cântec la sf. Nicolae. Caetul II: Cântec pe 2 voci: 1. Rugăciune. 2. In cireșar. 3. Cântec de primăvară. 4. Imnul unirii. 5. Marș vânătoresc. 6. Astăzi sâmburi. — Cântec pe trei voci: 7. Strugurel bătut de pără. 8. Cucule penă galbenă. 9. Vivat țera mea. 10. Imnul poporal. 11. Hora ostașilor. 12. Colindă.

PREȚUL fie-cărui caet 50 fl., plus 10 fileri porto

Editura Librăriei arhidiecezane din Sibiu-Nagyszeben

Nr. 60/1904.

[238] 2—3

Concurs

pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia **Turnișor** din protopresbiteratul gr. or. Sibiu, se publică concurs nou conform resoluțiunei v. consistoriu arhidiecezan dto 4 Maiu a. c. nr. 4648 b. cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în tabela B. pentru dotațiunea de la stat.

De la reflectanții la acest post se cere să aibe și cualificațiunea de opt clase gimnastice și astfel instruite suplicile conform normelor din vigoare, să le așternă oficiului protopresbiteral în termenul deschis, având a se prezenta mai nainte de ziua alegerii în vre o Duminecă sau sâmbătă în biserica din comuna respectivă, spre a și arăta desteritatea în oratorie, cântări și tipic.

Turnișor, 1 August 1904.

Comitetul parohial gr. or.

Ioan Radu
president.

Ilie Muntean
notariu.

Nr. 709.

Cu consensul subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sibiu, 4 August 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sibiu.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 494 1904.

[227] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor **învătătoarești** din comunele numite mai jos, protopresbiteratul Sighișoara și Cohalm, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Daia săsescă**, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 242 cor. 76 fl. prin repartiție de la popor, 218 cor. întregire de la stat, 39 cor. 24 fileri din cassa alodială, 5 stângini de lemne tăiate compute de 80 cor., folosirea grădinei bisericești de la școala cu 20 cor., cum și venitul pe jumătate din grădina școlară, și cuartir gratuit în edificiul școlii.

2. **Zoltan**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

3. **Vidacutul român**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii, grădină, și lemnele necesare de foc.

4. **Draos**, protopresb. Cohalm, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii cu două încăperi, și lemnele necesare de foc.

Cuincuenalul prescrie de lege, servind învățătorii la școalele susindicate neîntrerupt timpul normal de cinci ani.

Renectanții la aceste posturi cu îndatorirea a provede instrucțiunea școlarilor de la 6—12 ani și celor de la 13—15 ani, a-i instrui în cântările liturgice împreună cu tinerimea adultă, a le conduce, și a ține în Dumineci și sâmbători strană în biserica, — să își așternă petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighișoara (Segesvár) până la termenul indicat, cu îndatorirea a se prezenta în vre o Duminecă sau sâmbătă în biserica spre a și arăta desteritatea în cele rituale, preferindu se cântăreții buni.

Sighișoara, 22 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sighișoara și Cohalm, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresb. adm.

Nr. 88 1904.

[233] 3—3

Concurs

Prin acesta se escrie concurs din oficiu pentru întregirea postului vacant de **paroh** în **Ocoluș-mic** din tractul Hațegului cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele de la acesta parohie de a III-a clasă sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor de la stat.

Concurenții să și trimită cererile lor, instruite conform normelor în vigoare, în termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral și să se prezenteze în vre o Duminecă sau sâmbătă în biserica de acolo, ca să și arate desteritatea în cântarea și cuvântarea bisericească.

Hațeg, în 27 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Hațeg.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 701.

[234] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de **învătătoriu** la școala noastră din **Bungard**, protopresbiteratul gr. or. Sibiu, se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: salariu 600 cor. din aloziul comunal, cuartir corăspunător în edificiul școlii cu lemnele trebuincioase pentru încălzi și fier, și grădina de legumi lângă școală.

Dreptul la primul cuincuenal după 5 ani de serviciu în comună.

Cei ce doresc a reflecta la acest post să se prezenteze în vre o Duminecă ori sâmbătă în biserica din comună spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic având cel ales a ține în Dumineci și sâmbători o strană.

Suplicile concursuale instruite conform normelor în vigoare se vor așterne subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Sibiu, 28 Iulie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sibiu, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 366 1904

[226] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor **învătătoarești** din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Brîsnic**, cu salariu de 600 corone, cuartir și lemne.

2. **Baștea—Holdea—Coșești**, cu salariu de 300 cor. în bani și 300 cor. în naturalii; post de învățătoriu ambulant.

3. **Lăpușul inferior—Ohaba**, cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare au a se așterne subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul arătat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Dobra în conțelegere cu comitetele parohiale.

Dobra, la 20 Iulie 1904.

Iosif Morariu
protopresbiter

Pianele Bösendorfer

stau și acum la locul prim, „afară de concurs”, și sunt în deobște recunoscute ca cele mai bune piane, atât pentru saloane, cât și pentru sale de concert. În Austro-Ungaria sunt neîntrecute. Dovada cea mai elatantă o dau programele tuturor pianistilor renumiți, cari în Budapesta, Graz, Praga, Viena etc., concertază exclusiv cu piane Bösendorfer.

Sunetul ales și puternic, de un farmec neasemănat, și minunatul mod cum se cântă la aceste piane, procură cântătorului plăcerea de a presta neîmpedecat ceea-ce pôte.

Bösendorfer a făcut școală.

Cu mult zel și iscusință i-a urmat

Francisc Wirth, constructor de piane reg. grecesc de curte.

construind un pian solid și fin lucrat (premiu de stat, medalii de aur, diplome de onoare) în 3 modele de salon, cu 420, 450 și 500 fl. Cu astfel de prețuri subscrisul nu a mai aflat pe piața Vienei pian de executare așa fină. În Ungaria sunt foarte plăcute piane de la **Fr. Wirth**, pentru sunetul lor vioiu și curat ca argintul, și pentru neobicinuita durabilitate a acestuia; îndeosebi este căutat acolo, unde numai rar se pôte afla acordător.

Frații Stingl, fabrică de piane c. ș. r. de curte

reprezentați prin 5 modele, de la 300—700 fl., cu registru (pedal) de harfă (Harfenzug), claviatură reformată. Piane foarte plăcute.

Cui îi place ton dulce și melodios, să și cumpere pianul lui **W. Fritz & fiu.**

Renumele bine întemeiat al acestei firme solide (fondată în 1804) asigură cumpărătorului deplină și durabilă mulțumire. Mignon 470 fl., pian scurtat (Stutzflügel) 500 fl.

Eminentul fabricat al lui **Proksch**: pianin cu registru mut 420 fl., mignon 500 fl.

Piane bune **Hözl & Heitzmann** de la 320—380 fl.

De la firme mai nou se află în deposit instrumente dragute cu 250, 280 și 320 fl.; asemenea pianine cu registru mut (Stummzug), așa numite „Harfen-Pianino”. (O invenție binefăcătoare pentru împrejurimea celui ce învață.)

Pianine berlineze de prima calitate.

Harmoniu pentru școle și casă **Mannborg—Lipsca** cu 100 fl. și 230 fl.

Inchiriare de instrumente cu prețuri eține.

Primul deposit transilvan de piane și harmoniuri

Victor de Heldenberg

Sibiu (Nagyszeben), strada cisnădiei nr. 9, etagiul I.

(94) 16—

Editura și tipăriul Tipografiei arhidiecezane.